

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 142 S

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2022
under Utenriksdepartementet,
Kultur- og likestillingsdepartementet,
Kommunal- og distriktsdepartementet,
Helse- og omsorgsdepartementet,
Barne- og familiedepartementet,
Nærings- og fiskeridepartementet,
Landbruks- og matdepartementet,
Klima- og miljødepartementet,
Forsvarsdepartementet og
Olje- og energidepartementet
(økonomiske tiltak i møte med krigen
i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.)

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 142 S

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2022
under Utenriksdepartementet,
Kultur- og likestillingsdepartementet,
Kommunal- og distriktsdepartementet,
Helse- og omsorgsdepartementet,
Barne- og familiedepartementet,
Nærings- og fiskeridepartementet,
Landbruks- og matdepartementet,
Klima- og miljødepartementet,
Forsvarsdepartementet og
Olje- og energidepartementet
(økonomiske tiltak i møte med krigen
i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.)

Innhold

1	Innledning	6	2.8	Klima- og miljødepartementet	15
1.1	Innledning og oppsummering	6	2.9	Forsvarsdepartementet	19
1.1.1	Økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina	6	2.10	Olje- og energidepartementet	20
1.1.2	Økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutfgifter	8			
2	Forslag under det enkelte departement	10		Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Forsvarsdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.)	22
2.1	Utenriksdepartementet	10			
2.2	Kultur- og likestillingsdepartementet	12			
2.3	Kommunal- og distriktsdepartementet	12			
2.4	Helse- og omsorgsdepartementet	12			
2.5	Barne- og familiedepartementet ...	13			
2.6	Nærings- og fiskeridepartementet	13			
2.7	Landbruks- og matdepartementet	14			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 142 S

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2022
under Utenriksdepartementet,
Kultur- og likestillingsdepartementet,
Kommunal- og distriktsdepartementet,
Helse- og omsorgsdepartementet,
Barne- og familiedepartementet,
Nærings- og fiskeridepartementet,
Landbruks- og matdepartementet,
Klima- og miljødepartementet,
Forsvarsdepartementet og
Olje- og energidepartementet
(økonomiske tiltak i møte med krigen
i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.)

*Tilråding fra Finansdepartementet 30. september 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Innledning

Regjeringen legger i denne proposisjonen frem forslag om økte bevilgninger på 28,1 mrd. kroner. Av dette utgjør militær støtte og bistand til Ukraina til sammen 7 mrd. kroner. Midlene skal blant annet kunne gå til å støtte innkjøp av gass, humanitær bistand, å holde statsapparatet og kritisk infrastruktur i gang, og til militær støtte til Ukrainas forsvarskamp.

Regjeringen foreslår økte bevilgninger til økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømavgifter på til sammen 20,2 mrd. kroner, hvorav forslag om økt bevilgning til den midlertidige strømstøtteordningen for husholdninger og borettslag utgjør 17,9 mrd. kroner. For å hjelpe strømintensive bedrifter med å omstille seg foreslås det å opprette en subsidiert lånegarantiordning og en ny energitilskuddsordning. Lånegarantiordningen skal i overgangsperioden gi bedre tilgang på banklån for strømintensive bedrifter som står overfor akutt likviditetsmangel som følge av høye strømavgifter. Energitilskuddsordningen skal dekke deler av strømintensive bedrifters strømkostnader samtidig som den stimulerer investeringer i energisparing og -produksjon. Videre foreslås det en ny midlertidig tilskuddsordning for å bidra til at færre kirker må redusere aktiviteten i advents- og julehøytiden som følge av høye strømavgifter. Det foreslås også økt bevilgning til strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner og strømstøtteordningen for jordbruket.

Regjeringen legger videre frem forslag om økt bevilgning til CO₂-kompensasjonsordningen for industrien, for at det skal være tilstrekkelig bevilgning til å kunne utvide ordningen til å omfatte industriens egenkraft. I tillegg legger regjeringen frem forslag om bevilgning til sekvensering av covid-19-tester i sykehuslaboratoriene. Det foreslås økt bevilgning som følge av at apekopper er klassifisert som en allmennfarlig smittsom sykdom, og økt bestillingsfullmakt til innkjøp av vaksiner mot apekopper. Regjeringen legger også frem forslag om økte beløpsgrenser i fullmakten til å gi forskudd på rammetilskudd til kommunesektoren og økt bevilgning til forvaltning av garantiordningen for luftfarten.

Regjeringen legger ikke frem oppdaterte anslag for hovedtallene i statsbudsjettet, og gir ikke en samlet vurdering av den økonomiske situasjonen og budsjettets innretning i denne proposisjonen, men viser til regjeringens redegjørelse om dette i Nasjonalbudsjettet 2023.

Innledningsvis i proposisjonen gis en omtale av de økonomiske tiltakene som foreslås i møte med krigen i Ukraina, samt ekstraordinære strømavgifter. En mer detaljert omtale av tiltak på de ulike departementsområdene følger i kapittel 2.

1.1 Innledning og oppsummering

1.1.1 Økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina

Russlands angrep på Ukraina utfordrer stabiliteten i Europa og vil prege den sikkerhetspolitiske situasjonen i lang tid fremover. Ut over den direkte trusselen mot Ukrainas selvstendighet, utfordrer Russlands angrep de normer og regler som har lagt grunnlaget for sikkerhet og velstand i Europa. Dersom Russland helt eller delvis når sine krigsmål, vil det innebære at Russland lykkes med å tvinge gjennom sin vilje og makt overfor et naboland med bruk av militære midler. Det vil innebære et tydelig brudd på internasjonale normer og den regelbaserte verdensordenen. Den sikkerhetspolitiske situasjonen vil i så fall bli betydelig forverret, med potensielt store følger for mange samfunnsområder. Av hensyn til grunnleggende, norske interesser er det derfor avgjørende å støtte Ukraina.

Regjeringen legger i denne proposisjonen frem forslag om støtte til Ukraina og naboland på til sammen 7 mrd. kroner i 2022, hvorav 4 mrd. kroner til bistand og 3 mrd. kroner til økt militær støtte. Dette inngår i de til sammen 10 mrd. kroner til bistand og militær støtte som regjeringen har varslet at den vil foreslå i årene 2022 og 2023.

Bistand

Lidelsene for sivilbefolkningen i Ukraina er enorme, og det er akutt behov for humanitær

bistand. Tusenvis er døde og sårede. I starten av september var det anslagsvis syv millioner internt fordrevne i Ukraina og over syv millioner flyktninger fra Ukraina i andre europeiske land. FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA) anslår at 17,7 millioner mennesker i Ukraina har behov for humanitær bistand, og tallet vil trolig øke de nærmeste månedene. OCHA anslår at det er behov for 4,3 mrd. USD i humanitær innsats i 2022.

Krigen har også dramatiske konsekvenser for Ukrainas økonomi med enorme materielle ødeleggelser. Store områder i Ukraina har blitt minelagt, og det antas at betydelige mengder udetonerte eksplosiver ligger igjen på bakken. Verdensbanken har beregnet at Ukrainas bruttonasjonalprodukt vil falle med 35–45 pst. og skatteinntektene med 50–80 pst. i 2022. Det kortsiktige finansieringsbehovet utenom militære utgifter er av Verdensbanken antatt å være om lag 2,6 mrd. USD i måneden. Verdensbanken m.fl. anslår at kostnadene for gjenoppbygging vil beløpe seg til totalt 349 mrd. USD, hvorav 105 mrd. USD gjelder behov de neste 18–36 månedene. Det er stor usikkerhet om disse anslagene.

Ukraina trenger støtte til å holde statsapparatet og kritisk infrastruktur i gang. Uten slik støtte anslår Verdensbanken at andelen fattige i landet kan øke fra 2 pst. i 2021 til 58 pst. i 2023. Det er også behov for støtte til leveranser av energi og gass til oppvarming, matvarer, medisiner og andre basisvarer.

Ukraina produserer normalt mat til rundt 400 millioner mennesker. Kutt i matproduksjon og eksportutfordringer bidrar allerede til økte matvarepriser og økt sult i mange land. Til tross for at krigen har rammet Ukrainas matproduksjon hardt, produseres det fortsatt mat i store deler av landet. Det er viktig for matsikkerheten at matproduksjonen opprettholdes og at innhøstingen finner sted. Det har vært arbeidet med alternative handelsruter for eksport av matvarer fra Ukraina. Norge deltar bl.a. i nettverket til EUs «Solidarity Lanes», som diskuterer disse alternative rutene. En avtale om eksport av korn via ukrainske havner ble signert i juli 2022.

Norske myndigheter hadde tett dialog med både ukrainske myndigheter og FN under opp-takten til invasjonen 24. februar 2022 og ga tydelige signaler om norsk støtte. Da krigen var et faktum satte regjeringen umiddelbart av midler til humanitær bistand. Hittil i 2022 har Norge til sammen bidratt med mer enn 2 mrd. kroner i sivil bistand til Ukraina og nabolandene. Dette omfatter om lag 1,7 mrd. kroner i humanitær bistand,

300 mill. kroner i driftsstøtte til Ukraina gjennom Verdensbanken, 120 mill. kroner gjennom EØS-midlene til ukrainske flyktninger i mottakerlandene (hovedsakelig Polen og Romania), 50 mill. kroner til matsikkerhet gjennom EBRD (Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling) og 50 mill. kroner til Moldova gjennom Verdensbanken.

I denne proposisjonen foreslår regjeringen økte bevilgninger på 4 mrd. kroner i bistanden til Ukraina. Med dette vil Ukraina være Norges største bistandsmottaker. Fordi situasjonen i landet er uavklart og endrer seg fortløpende foreslår regjeringen at norsk støtte skal være fleksibel og kunne tilpasses de formål der det er størst behov. Støtten for 2022 vil komme i tillegg til bistanden til Ukraina som Stortinget vedtok i forbindelse med RNB. Det foreslås at bevilgningen bl.a. skal gå til humanitær innsats, driftsstøtte til den ukrainske stat og bidrag til gjenoppbyggingsarbeidet, og dette vil kunne gis parallelt til arbeid i ulike steder av landet. Det vises til nærmere omtale nedenfor.

Militær støtte

Ukraina kjemper alene i den direkte striden mot Russland. Ukraina mottar imidlertid omfattende militær hjelp fra en rekke land i form av våpen og annet militært materiell, forsyninger og trening og utdanning av militært personell. Det er også mange frivillige som kjemper på Ukrainas side. Behovet for militær støtte er omfattende, tidskritisk og legger til rette for at Ukraina kan forsvare seg mot Russlands folkerettsstridige militære angrep. Støtten kan også bidra til at krigen avsluttes på en måte som medfører at ukrainske myndigheter kan gjenopprette et legitimt styre-sett i hele Ukraina. Et slikt utfall vil også blant annet legge til rette for retur av flyktninger og internt fordrevne i hele Ukraina og gjenoppbygging av landet. Sammen med Ukraina og sentrale partnerland vil regjeringen iverksette tiltak for å bidra til at norsk støtte ikke brukes på måter som kan gi ikke-tilsiktet eskalering av konflikten.

Først og fremst USA, men også Storbritannia, har hittil tatt en lederrolle i å koordinere den militære støtten til Ukraina. Norge deltar i den USA-ledede Ukraine Defense Contact Group for samordning av internasjonal militær støtte sammen med om lag 40 andre nasjoner. I koordineringen av EU-landenes innsats har EU hatt en nøkkelrolle gjennom European Peace Facility (EPF). For å unngå at alliansen trekkes inn i den væpnede konflikten med Russland, har NATO ingen frem-

trede rolle i den direkte støtten til Ukraina. Flere allierte, inkludert Norge, har også utplassert militære styrker til allierte land med grense mot Russland for å demonstrere alliert samhold og evne til kollektivt forsvar.

Norge har donert betydelige mengder militært materiell for å støtte Ukraina i deres forsvarskamp. Donasjonene er betydelige i verdi og omfang og har vist seg å være til stor militær nytte for det ukrainske forsvaret. Donasjonene omfatter M72 lette panservernvåpen, M109 selvdrevet artilleri og ammunisjon, M270 langtrekkende rakettartilleri (MLRS) i samarbeid med Storbritannia, Mistral luftvern og Hellfire missiler, IVECO pansrede kjøretøy samt hjelmer, splintvester og nattoptikk. Regjeringen har også besluttet å støtte USAs donasjon av det norskutviklede luftvernsystemet NASAMS. Forsvaret anslo i starten av september bruksverdien av hittil gjennomførte donasjoner til om lag 2 mrd. kroner. Dette inkluderer et tilskudd til den britiskstyrte mekanismen International Fund for Ukraine (IFU) på 400 mill. kroner vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2022. Tilskuddet har så langt finansiert innkjøp av rekognoseringsdroner og jammesystemer mot droner, i tillegg til trening og opplæring av ukrainske styrker i Norge og i tredjeland.

Materiellet Norge har donert, har i hovedsak vært våpensystemer og annet militært materiell som har vært, eller er, planlagt utfaset fra Forsvarets arsenaler. Forsvaret vil derfor ikke i sin helhet erstatte det donerte materiellet, og donasjonene har i liten grad påvirket Forsvarets operative evne eller nasjonale beredskap. Donasjonene har imidlertid medført en reduksjon i Forsvarets lagerbeholdninger. Etter hvert som lagrene tømmes eller når et nivå hvor videre donasjoner ikke er forenlig med nasjonale behov og allianseforpliktelser, må den militære støtten til Ukraina dreies i retning av fabrikknytt enhetlig materiell av vestlig modell og standard. Dette vil forenkle logistikk så vel som trening, øving og utdanning.

Regjeringen vil videreføre Norges støtte til Ukrainas forsvarskamp, primært i form av tilskudd til flernasjonale finansieringsmekanismer som anskaffer militært materiell direkte fra industrien. Regjeringen foreslår derfor 3 mrd. kroner til økt militær støtte til Ukraina i 2022.

Krigens gang i Ukraina og behovet til det ukrainske forsvaret kan imidlertid endre seg fort, og er i sin natur uforutsigbar. Videre er det beheftet med stor usikkerhet hvilket materiell forsvarsindustrien kan produsere, og hvor hurtig

dette materiellet kan overføres til Ukraina. Det er også vanskelig å forutsi hvilke donasjoner som vil komme fra andre nasjoner og når disse kan skje. Det kan påvirke hvilke donasjoner det er aktuelt at Norge kan bidra med. Regjeringen ber derfor om Stortingets samtykke til at Forsvarsdepartementet kan donere militært materiell fra Forsvaret dersom det anses som særlig viktig for å bidra til Ukrainas forsvarskamp, jf. nærmere omtale under kapittel 2.9 og forslag til romertallsvedtak.

Støtte til land i krig innebærer risiko for misbruk. Donert militært materiell er særlig lett å misbruke, enten ved at materiellet brukes til andre formål enn forsvar mot Russlands invasjon eller ved at det selges videre til andre brukere. Regjeringen vurderer løpende disse forholdene opp mot behovet for effektiv støtte til Ukraina. Samtidig er det iverksatt tiltak for å følge opp hvordan Ukraina gjør bruk av norsk-donert materiell.

1.1.2 Økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutfgifter

Kraftprisene har siden sensommeren og høsten 2021 økt til svært høye nivåer i Sør-Norge, så vel som i landene rundt oss. Mye tyder på at kraftprisene kan bli liggende på høyt nivå i en periode fremover. I de europeiske energi- og kraftmarkedene ser vi nå betydelige konsekvenser av Russlands militære invasjon i Ukraina. I løpet av september har det vært en ytterligere eskalering av energikonsekvensene av krigen. Samtidige hendelser i Europa, som hetebølgen sommeren 2022 og begrensninger i tilgangen på vannkraft og kjernekraft, har forsterket knapphetssituasjonen. Også forhold i Norge og det norske kraftmarkedet bidrar negativt. Fyllingsgraden i norske magasiner er fortsatt svært lav for deler av Sør-Norge. De ulike forholdene bidrar til å forsterke usikkerheten om kraftprisen i tiden fremover.

I Olje- og energidepartementets Prop. 1 S (2022–2023) vil regjeringen komme tilbake med en vurdering og gjennomgang av kraftsituasjonen.

I møte med de ekstraordinære strømprisene er det gjennomført en rekke tiltak for å redusere belastningen for sluttbrukere av kraft. Det er etablert strømstøtteordninger for husholdninger, frivillige organisasjoner og jordbruket. Videre er det innført økt bostøtte, ekstraordinært stipend til studentene, økt støtte til enøk-tiltak gjennom Enova og økt rammetilskudd til kommunene for å dekke økt utbetaling av sosialhjelp. Videre er el-avgiften redusert betydelig i vintermånedene.

I denne proposisjonen foreslår regjeringen følgende:

- Bevilgningsøkning til den midlertidige strømstønsordningen for husholdninger og borettslag. Utgiftsøkningen følger av regjeringens forslag om å øke stønsgraden fra 80 til 90 pst. også for september 2022, jf. Prop. 144 L (2021–2022), og som følge av økte anslåtte strømpriser. Det økte bevilgningsbehovet anslås til 17,9 mrd. kroner
- Opprettelse av en midlertidig energitilskuddsordning for strømintensive bedrifter som skal dekke både deler av strømkostnadene og stimulere til investeringer i energiltak. Det foreslås en bevilgning på 1,6 mrd. kroner i 2022, samt en fullmakt til å gi tilsagn som kommer til utbetaling senere år på 1,2 mrd. kroner.
- Opprettelse av en midlertidig lånegarantiordning som skal gi tilgang på banklån for strømintensive bedrifter som står overfor en akutt likviditetsmangel som følge av høye strømutfgifter. Det foreslås en garantiramme på 1 mrd. kroner, og en bevilgning til tapsavsetning på 200 mill. kroner.
- Bevilgningsøkning til den midlertidige strømstøtteordningen for jordbruket som følge av forslag om å heve det maksimale støtteberet-

tigede strømforbruket fra 20 000 til 60 000 kWt per måned per foretak for primærprodusenter i jordbruket. For å få utbetalt støtten så raskt som mulig legger regjeringen opp til månedlig utbetaling av strømstøtte for primærprodusenter i jordbruket. Det økte bevilgningsbehovet anslås til 376 mill. kroner.

- Bevilgningsøkning til den midlertidige strømstøtten til frivillige organisasjoner. Støtten foreslås utvidet fra 80 til 90 pst. av gjennomsnittlig strømpris over 70 øre per kWt i perioden oktober–desember 2022. Det økte bevilgningsbehovet anslås til 70 mill. kroner.
- Opprettelse av en midlertidig tilskuddsordning i 2022 til kirker med høye strømutfgifter slik at de kan være åpne og tilgjengelige inn mot advents- og julehøytiden. Det foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner.

De midlertidige strømstøtteordningene for husholdninger og jordbruket er rettighetsbaserte og knyttet opp mot kraftpriser og/eller forbruk. Det er derfor betydelig usikkerhet knyttet til faktiske utgifter for staten. Energitilskuddsordningen og strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner er rammestyrte, og støtten vil kunne bli avkortet iht. disponibel bevilgning.

2 Forslag under det enkelte departement

2.1 Utenriksdepartementet

Kap. 140 Utenriksdepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bistand til land i krig innebærer forhøyet risiko for at støtten ikke oppnår planlagte og varige resultater. Det er nødvendig å akseptere høy risiko, men samtidig gjøre tiltak for å unngå at bistanden ikke når frem på grunn av korrupsjon eller kommer den russiske okkupasjonsmakten til gode. Det foreslås betydelig økt støtte til Ukraina i denne proposisjonen. Regjeringen er opptatt av at midlene forvaltes på en god måte i en stadig skiftende og usikker situasjon. Regjeringen foreslår derfor å midlertidig øke kapasiteten til å forvalte midlene som foreslås bevilget under kap. 159, post 73.

Utfallet av krigen vil prege Europa i mange år fremover. Norge skal være en betydelig bidragsyter til det internasjonale, og spesielt det europeiske, arbeidet for Ukraina. Felles europeiske løsninger er i vår interesse, og det er viktig at vi er tett på prosessene. Dette kan innebære behov for å sekundere norsk personell til samarbeidende institusjoner, som for eksempel Ukraine Reconstruction Platform omtalt under kap. 159, post 73.

Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Kap. 159 Regionbevilgninger

Post 73 (Ny) Ukraina og naboland, kan overføres

Regjeringen foreslår at det bevilges 3 995 mill. kroner på en ny post til Ukraina og naboland, som utenriksministeren vil være ansvarlig for. Av dette foreslås 2 mrd. til innkjøp av gass gjennom EBRD for å bidra til å sikre energiforsyningen i Ukraina gjennom vinteren. Resterende bevilgning på om lag 2 mrd. kroner vil i hovedsak fordeles med 1 mrd. kroner til driftsstøtte gjennom Verdensbanken og 1 mrd. kroner til humanitær bistand. Dette kan endres i tråd med behovene i Ukraina og nabolandene.

Usikkerheten rundt krigens utvikling er bakgrunnen for at regjeringen foreslår at støtten til

Ukraina skal være fleksibel. Regjeringen foreslår at bevilgningen kan gå til humanitær bistand, driftsstøtte til den ukrainske staten og gjenoppbygging. Midler vil også kunne brukes til å støtte tiltak for ukrainske flyktninger i naboland og til å avhjelpe naboland med andre konsekvenser av krigen. Det er situasjonen i Ukraina som vil legge føringer for hvilken type bistand det er behov for. Regjeringen foreslår derfor å samle utviklingsbistand til Ukraina og naboland på én post, der bevilgningen kan benyttes til både humanitær, kortsiktig og langsiktig bistand. En slik fleksibilitet er avgjørende for rask og effektiv respons.

Bevilgningen skal bidra til å understøtte følgende mål:

- Ukraina kan selv bestemme over egen fremtid.
- Statsfinansiell stabilitet og kritiske samfunnsfunksjoner er opprettholdt.
- Styresett er forbedret, i tråd med kravene fra EU til kandidatland.
- Liv er reddet, nød er lindret og menneskelig verdighet er ivarettatt.
- Mennesker i nød har fått nødvendig beskyttelse og assistanse i tråd med de humanitære prinsippene.

Driftsstøtte til den ukrainske staten er kritisk viktig for myndighetenes evne til å levere grunnleggende tjenester til folket. For ukrainske myndigheter er det også svært viktig å sørge for energisikkerhet. Driftsstøtten i 2022 vil derfor bl.a. kunne gå til innkjøp av gass og utbetaling av lønn til lærere og andre statsansatte, pensjoner og sosialutbetalinger.

Den humanitære bistanden skal bidra til at mennesker i nød i møte med krigen i Ukraina får tilgang til nødvendig beskyttelse, assistanse og livsviktig bistand i lys av de humanitære behovene og i tråd med humanitære prinsipper. Beskyttelse mot seksualisert og kjønnsbasert vold og rydding av miner og eksplosiver er blant de områder som bør gis høy prioritet. Kontantbasert bistand vil være et viktig virkemiddel i den humanitære innsatsen.

Gjenoppbyggingen av Ukraina vil bli en svært omfattende oppgave. Norsk støtte til gjenopp-

bygging må forholde seg til krigens videre forløp og til fremdriften i det europeisk-ukrainske rammeverket som er under utvikling. Også andre multilaterale kanaler kan være aktuelle. Hoveddelen av slik støtte vil ventelig bli aktuell på et noe senere tidspunkt enn humanitær støtte og driftsstøtte.

Sentrale kanaler for bistanden

Støtten bør innrettes i dialog med ukrainske myndigheter og andre partnere, herunder europeiske. Norge bør unngå alenegang og fragmentering, og samordne støtten til Ukraina med nærstående land og multilaterale organisasjoner. Sammen med ukrainske myndigheter forventes EU å innta en ledende rolle i gjenoppbyggingen. Rammene for felles innsats for gjenoppbygging er under utvikling.

For den humanitære bistanden vil FN, Røde Kors-bevegelsen, norske og internasjonale humanitære organisasjoner og ev. EUs ordning for sivil beredskap være viktige kanaler for bistand. Etablerte og erfarne humanitære aktører vil bli prioritert. Internasjonal innsats bør koordineres tett med FN, som løpende samarbeider med nasjonale og lokale myndigheter i Ukraina. Den multilaterale innsatsen er sentral for at landene rundt Ukraina kan fortsette å motta flyktninger. FN bistår med grunnleggende tjenester, samt støtte til vertslandenes myndigheters ivaretagelse av flyktninger og tredjelandsborgere som flykter fra Ukraina.

Den europeiske banken for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) er den mest aktive multilaterale utviklingsbanken i Ukraina og den største investoren i ukrainsk privat sektor. Ukraina var EBRDs tredje største kunde før krigen startet. EBRD har allerede bidratt med en krisepakke på 3 mrd. Euro til Ukraina og nabolandene. Norge har til nå bidratt med 50 mill. kroner til matsikkerhetstiltak gjennom banken. Banken vil være i stand til å håndtere betydelige volumer.

Ukrainske myndigheter har spesielt bedt Norge om støtte til gassinnkjøp i inneværende år. Energisituasjonen er prekær, og gass vil bidra til produksjon av varme og å avhjelpe den vanskelige humanitære situasjonen til vinteren. Regjeringens foreslår 2 mrd. kroner til innkjøp av gass til Ukraina som kanaliseres gjennom EBRD i 2022.

Verdensbanken hadde et betydelig landprogram i Ukraina da krigen brøt ut, med 2,3 mrd. USD i ny finansiering under pandemien. Banken

har per september mobilisert 13 mrd. USD i støtte til ukrainske myndigheter siden Russlands angrep. Norges bidrag så langt er 300 mill. kroner i driftsstøtte. Verdensbanken etablerer nå en overordnet finansieringsmekanisme (Ukraine Relief, Recovery and Reconstruction Trust Fund) for å fortsette mobiliseringen av krisestøtte til ukrainske myndigheter, parallelt med ny støtte til gjenoppbygging. Verdensbanken har dokumentert kapasitet og erfaring med gjenoppbygging i andre sårbare situasjoner.

EU-kommisjonen er i ferd med å etablere en koordineringsplattform (Ukraine Reconstruction Platform) sammen med ukrainske myndigheter. Denne skal samordne innsatsen for Ukrainas gjenoppbyggingsplan med andre giverland, multilaterale organisasjoner og de internasjonale finansieringsinstitusjonene.

Et sterkt ukrainsk sivilt samfunn vil være avgjørende for å bidra til en gjenoppbygging som fremmer demokratiske prinsipper og menneskerettighetene, inkludert kvinners rettigheter og likestilling. Støtte til disse kan inngå som en del av større satsinger i regi av multilaterale aktører eller europeiske fellesordninger.

Bistand til land i krig innebærer forhøyet risiko for at støtten ikke oppnår planlagte og varige resultater. Ukraina var allerede før krigen et samfunn preget av utbredt korrupsjon, jf. korrupsjonsindeksen til Transparency International. Risikoen for at norske bistandsmidler kan komme på avveier er derfor høy. God forvaltning av bistanden, samordnet med andre givere og gjennom internasjonale, anerkjente organisasjoner med operasjonell kapasitet og systemer på plass for å håndtere støtte på en effektiv måte, blir avgjørende. De aktuelle kanalene for norsk bistand til Ukraina som er beskrevet over gjør risikovurderinger og har etablerte systemer og rutiner for håndtering av risiko knyttet til korrupsjon. Risikoen for korrupsjon er likevel betydelig.

Norsk bistand er basert på regelverket for offisiell utviklingsbistand (Official Development Assistance, ODA), som vedtas av utviklingskomitéen (DAC) i Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD). Ukraina er definert som et utviklingsland. Det er imidlertid ikke all støtte til utviklingsland som kan rapporteres som ODA. For å sikre nødvendig fleksibilitet åpnes det for at den foreslåtte bevilgningen unntaksvis også kan gå til annen sivil bistand. Den militære støtten som bevilges under Forsvarsdepartementet kan ikke ODA-godkjennes.

2.2 Kultur- og likestillingsdepartementet

Kap. 315 Frivillighetsformål

Post 61 Midlertidig tilskuddsordning for frivillige organisasjoner som følge av ekstraordinære strømpriser, kan overføres

Det er for perioden desember 2021 til desember 2022 bevilget 480 mill. kroner til en midlertidig strømstøtteordning for frivillige organisasjoner. Formålet, innretningen og forlengelse av ordningen ble presentert i Prop. 58 S (2021–2022) og Prop. 77 S (2021–2022).

I løpet av sommeren og høsten har strømprisene steget ytterligere og gitt mange frivillige organisasjoner større utfordringer enn prognosene tilsa da innretningen på ordningen ble vedtatt i februar 2022.

Regjeringen foreslår derfor å øke strømstøtten til frivillige organisasjoner fra 80 til 90 pst. av gjennomsnittlig strømpris over 70 øre per kWt i perioden oktober–desember 2022. Bevilgningen på posten foreslås med bakgrunn i dette økt med 70 mill. kroner, fra 480 mill. kroner til 550 mill. kroner.

Tilskuddsordningen har fra april 2022 blitt forvaltet av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Det er lagt opp til kvartalsvise søknader, der tilskudd beregnes basert på dokumentert forbruk.

Fordi utbetaling av strømstøtte i hovedsak foretas etterskuddsvis, vil støtte for siste kvartal 2022 først komme til utbetaling i 2023. Det foreslås at posten tilføres stikkordet «kan overføres».

2.3 Kommunal- og distriktsdepartementet

Andre saker

Fullmakt til å gi forskudd på rammetilskudd

Inntektsutjevningen i inntektssystemet omfordeler inntekter gjennom rammetilskuddet, og blir avregnet fortløpende basert på siste opplysninger om skatteinngangen. Siden endelig skatteinngang for et budsjettår ikke er kjent før året etter, kan Kommunal- og distriktsdepartementet i den løpende skatteutjevningen i praksis ha behov for å utbetale forskudd på rammetilskudd for året etter budsjettåret. Dette fordi den enkelte kommune må ha tilstrekkelig stort rammetilskudd til at det kan gjennomføres trekk i skatteutjevningen mellom kommuner.

I Revidert nasjonalbudsjett 2022 er det anslått en merskattevekst for kommunesektoren på

14 mrd. kroner i 2022 knyttet til endringer i utbytteskatten fra 1. januar 2022. Stortinget har vedtatt at knapt 12,1 mrd. kroner av denne økningen skal tilfalle staten. Dette gjøres ved å foreta et tilsvarende trekk i rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene i de fire siste terminutbetalingene av rammetilskuddet i 2022. Samtidig medfører dette at beløpsgrensene i fullmakten til å utbetale forskudd i 2022 på rammetilskuddet for 2023 bør økes for at inntektsutjevningen kan gjennomføres. Dette som følge av at flere kommuner enn normalt sannsynligvis kan havne i en situasjon hvor ordinært rammetilskudd for 2022 ikke er tilstrekkelig høyt til at det kan gjennomføres trekk i skatteutjevningen mellom kommuner. Beløpsgrensene foreslås på denne bakgrunn økt fra 350 og 150 mill. kroner til 1 200 og 300 mill. kroner for hhv. kommunene og fylkeskommunene, jf. forslag til romertallsvedtak.

2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Kap. 732 Regionale helseforetak

Post 77 Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, overslagsbevilgning

Covid-19 er fortsatt definert av Verdens Helseorganisasjon (WHO) som en internasjonal folkehelsekrise og pandemi. Folkehelseinstituttet (FHI) har påpekt at det er risiko for nye smittebølger og at utviklingen videre er usikker. God overvåking av smittesituasjonen er viktig for at en negativ utvikling raskt skal kunne oppdages. Sekvensering og variantscreening gjøres av laboratorier for henholdsvis å oppdage nye varianter og overvåke spredningen av nye varianter av koronavirus i Norge. Regelverket som styrer aktivitetsbasert refusjon til sykehuslaboratoriene ble våren 2021 midlertidig utvidet, slik at det bl.a. kunne kreves refusjon for sekvensering og variantscreening. De midlertidige bestemmelsene løp ut juni 2022. Det ble da vurdert som nødvendig å forlenge det midlertidige regelverket ut juni 2023 for å opprettholde god nok beredskap for pandemien. På dette grunnlag besluttet Kongen i statsråd den 22. juni at bevilgningen over kap. 732, post 77 kunne overskrides med inntil 16 mill. kroner til formålet. Det følger av bevilgningsreglementet §11 at det i slike tilfeller skal fremmes forslag om tilleggsbevilgning så snart som mulig.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 16 mill. kroner til sekvensering og variantscreening for koronavirus.

Kap. 2755 Helsetjenester i kommunene mv.

Post 70 Allmennlegehjelp

Helse- og omsorgsdepartementet har besluttet å klassifisere apekopper som en allmennfarlig smittsom sykdom. Dette fremgår av forskrift om allmennfarlige smittsomme sykdommer. Forskriftsfestingen vil gi leger plikt til smittesporing, og gir pasienter som mistenker smitte, en plikt til å oppsøke lege. Klassifiseringen innebærer også at det blir gratis med undersøkelse og behandling, som kan senke terskelen for å oppsøke lege. Det betyr at hele honoraret til fastlegen (inkludert egenandel) blir refundert fra folketrygden. Merutgifter for folketrygden til konsultasjoner hos fastlege og legevakt er anslått til 1,2 mill. kroner. Bevilgningen på posten foreslås økt tilsvarende.

Personer som blir ilagt forbud mot å arbeide på grunn av smittefare, vil kunne få rett til sykepenger etter folketrygdloven § 8-4 andre ledd, bokstav f. Klassifiseringen av apekopper som allmennfarlig smittsom sykdom vil dermed kunne medføre en viss økning i folketrygdens utgifter til sykepenger. Det er svært usikkert hvor mange personer dette vil gjelde, men det er i alle tilfeller grunn til å vente at folketrygdens merutgifter til sykepenger vil være beskjedne.

Andre saker

Fullmakt til å foreta bestillinger av salgs- og beredskapsprodukter

Helse- og omsorgsdepartementet har i 2022 fullmakt til å foreta bestillinger av salgs- og beredskapsprodukter utover gitte bevilgninger på kap. 710, post 22, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 80 mill. kroner. Gjennom etatsstyringen delegeres fullmakten til Folkehelseinstituttet. Det er inngått forpliktelser knyttet til innkjøp av vaksiner til bruk mot apekopper med levering og fakturering i 2023. Det foreslås derfor å øke bestillingsfullmakten med 11,8 mill. kroner fra 80 mill. kroner til 91,8 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

2.5 Barne- og familiedepartementet

Kap. 880 Den norske kirke

Post 60 (Ny) Midlertidig tilskuddsordning til kirkelige fellesråd

Regjeringen er opptatt av å holde kirker åpne og tilgjengelige, særlig i advents- og julehøytiden. Regjeringen foreslår derfor en midlertidig til-

skuddsordning i 2022 med mål om å bidra til at færre kirker må redusere aktiviteten i advents- og julehøytiden 2022 som følge av høye strømutfgifter, slik at publikum kan få en fin høytid. Tilskuddsmidlene fordeles til kirkelige fellesråd i områdene som har hatt høyest strømpriser, sør for Dovre og Sognefjorden (prisområde 1, 2 og 5). Tilskuddet fordeles ut fra antall sokn fellesrådet har ansvar for. Barne- og familiedepartementet vil forvalte tilskuddsordningen, med bistand fra KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter. Ordningen vil bli vurdert ut fra tilgjengelighet i perioden.

Regjeringen foreslår en bevilgning på 30 mill. kroner i 2022.

2.6 Nærings- og fiskeridepartementet

Kap. 2460 Eksportfinansiering Norge

Post 26 (Ny) Forvaltning av midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser

Regjeringen foreslår å opprette en midlertidig lånegarantiordning under Eksportfinansiering Norge (Eksfin). Formålet med lånegarantiordningen er å gi tilgang på banklån til strømintensive bedrifter som står overfor en akutt likviditetsmangel som følge av høye strømutfgifter. Lånegarantiordningen skal legge til rette for at bedrifter får tilgang til likviditet i en overgangsperiode. Ved at staten tilbyr risikoavlastning på 90 pst. på lån fra finansforetak til bedriftene, bedres tilgangen på lån. Lånegarantiordningen utformes i tråd med Europakommisjonens midlertidige statsstøttereigningslinjer i forbindelse med krigen i Ukraina og sanksjonen mot Russland og Belarus. Ordningen ventes å igangsettes fra november og vare til ut mars 2023, forutsatt at Europakommisjonens midlertidige statsstøttereigningslinjer forlenges til etter 31. desember 2022 og at ordningen godkjennes av EFTAs overvåkingsorgan (ESA).

Det foreslås at hvert foretak (konsern) kan søke om opptil 50 mill. kroner i lån. Forutsatt godkjenning fra EFTAs overvåkingsorgan ESA, vil ordningen avgrenses til foretak med minst 3 pst. strømintensitet i første halvår 2022, målt som faktiske strømkostnader (strømforbruk og nettleie, eksklusive merverdiavgift) som andel av omsetningen i samme periode. Videre legges det opp til at foretakets støtteberettigede strømforbruk må skje i et strømprisområde hvor gjennomsnittlig spotpris per kWt for månedene juli til september 2022 er minst doblet fra samme periode året før.

For garantien må det betales en garantipremie, i tråd med de midlertidige reglene for offentlig støtte i forbindelse med Ukraina-krisen. Foretak som oppfyller vilkårene for å motta støtte etter midlertidig forskrift 30. juni 2022 nr. 1273 om støtte som følge av ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft for jordbruksforetak, veksthus og vanningslag, omfattes av lånegarantiordningen. Det samme gjelder foretak som er omfattet av den midlertidige energitilskuddsordningen til næringslivet ifb. høye strømpriser, forutsatt godkjenning fra ESA. Organisasjoner som benytter strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner, er ikke omfattet av ordningen.

Det foreslås en garantiramme på 1 mrd. kroner for ordningen, jf. forslag til romertallsvedtak. Det foreslås en tapsavsetning på 200 mill. kroner, jf. omtale under kap. 2460, post 56.

Det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til Eksfin på ny post 26 Forvaltning av midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser. Ordningen er midlertidig, men det vil være nødvendig å følge opp utestående garantier og erstatningsutbetalinger over flere år. Ytterligere utgifter til dette vil ev. dekkes gjennom fremtidige bevilgninger.

Post 27 (Ny) Forvaltning av garantiordningen for luftfarten

Garantiordning for luftfarten ble opprettet i forbindelse med Prop. 57 S (2019–2020) som et midlertidig tiltak for å avdempe konsekvenser av koronapandemien. Ordningen ble avviklet 30. juni 2021, men det er fortsatt behov for å følge opp utestående garantier og fordringer. Det ble i utgangspunktet bevilget 6 mill. kroner til administrasjon av ordningen i Eksportfinansiering Norges (Eksfin). Per august 2022 var fremdeles 3 mill. kroner ubenyttet.

Fra 2. halvår 2022 har etaten fått vesentlig høyere utgifter enn forutsatt med å følge opp misligholdssaker under ordningen, herunder arbeid med å ivareta statens verdier i den pågående restruktureringen av SAS. På usikkert grunnlag har Eksfin anslått merbehovet til 1 mill. USD. For at Eksfin skal kunne ivareta statens interesser på en profesjonell måte og på linje med andre kreditorer, foreslås det en bevilgning på 10 mill. kroner i 2022. Anslaget er basert på en minimumsløsning der Eksfin, ved bistand fra amerikanske advokater, kun gjør det som er nødvendig for å verne om kravet.

Post 56 (Ny) Tapsavsetning for midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser

Det vises til omtale av den midlertidige lånegarantiordningen under kap. 2460, post 26. Det er

risiko for tap under ordningen, og det foreslås derfor en bevilgning til en tapsavsetning på 200 mill. kroner på ny post 56.

Kap. 5460 Eksportfinansiering Norge

Post 78 (Ny) Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser

Det vises til omtale av den midlertidige lånegarantiordningen under kap. 2460, post 26. For garantistillelse vil staten motta inntekter fra garantiprovisjon, og det foreslås derfor en bevilgning på 1 mill. kroner i på ny post 78.

2.7 Landbruks- og matdepartementet

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Post 75 Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømutfgifter, overslagsbevilgning

Mange grøntprodusenter har økte strømkostnader til kjøling og lagring av grønnsaker. Med gjeldende strømpriser kan enkelte produsenter finne det ulønnsomt å høste deler av avlingen. Regjeringen foreslår derfor at den midlertidige strømstøtteordningen for jordbruks- og veksthusnæringen endres slik at det maksimale støtteberettigede strømforbruket for primærprodusenter i jordbruket heves fra 20 000 til 60 000 kWt per foretak per måned. Endringen gjelder for månedene oktober, november og desember 2022. Ordningen for veksthus og vanningslag endres ikke, da de ikke har et tak for strømstøtte.

Den eksisterende strømstøtteordningen for primærprodusenter i jordbruket innebærer en kompensasjonsgrad på 80 pst. med en maksimalgrense på 20 000 kWt per måned per foretak. Ved å heve maksimalgrensen til 60 000 kWt per foretak per måned, vil man kompensere grøntprodusentene i den perioden da strømforbruket antas å være høyest.

Anslagsvis 7 000 jordbrukshusholdninger har felles måler for husholdning og næringsvirksomhet, og er registrert i nettselskapene som næringskunder. Strømstøtteordningen for primærprodusenter i jordbruket omfatter derfor også husholdninger på landbrukseiendommer med felles måler for husholdning og næringsbygning/driftsbygning. Regjeringen sikrer gjennom denne ordningen at også disse husholdningene får strømstønad i tråd med føringene som ble gitt i Prop. 44 L (2021–2022).

I dag er forvaltningen av strømstøtten til jordbruk og veksthus innrettet med utbetalinger etter skuddsvis på grunnlag av strømforbruket hvert kvartal. For å få kompensert primærproduzentene i jordbruket så raskt som mulig, legger regjeringen opp til månedlig utbetaling av strømstøtte for jordbruket. Utbetalingene vil kunne gjøres i slutten av den påfølgende måned etter forbruksmåneden. Dette er ikke praktisk mulig for den søknadsbaserte ordningen med strømstøtte til veksthusproduzentene, som videreføres med utbetalinger per kvartal.

I Prop. 56 S (2021–2022) ble en samlet utbetaling av strømstøtte til jordbruk og veksthus i 2022 anslått til om lag 500 mill. kroner. Strømprisene har økt betydelig siden dette anslaget ble gjort, og prognosene viser høye strømpriser fremover. Et oppdatert anslag for utbetaling av strømstøtte til jordbruk- og veksthusproducenter i 2022 gir nå et bevilgningsbehov på 876 mill. kroner. Av økningen på 376 mill. kroner skyldes 272 mill. kroner at utbetalingene til jordbruket for oktober og november flyttes fra 2023-budsjettet til 2022-budsjettet som følge av overgangen til månedlige utbetalinger.

Å heve maksimalgrensen til 60 000 kWt per måned for perioden oktober til desember 2022 i jordbruksordningen, er isolert sett beregnet å kreve en økt bevilgning på 67 mill. kroner. Av dette er det anslått en utbetaling på 54 mill. kroner i 2022 knyttet til månedene oktober og november, og 13 mill. kroner for desember 2022 som utbetales i 2023.

Til grunn for bevilgningsforslaget i 2022 ligger støtte i jordbruksordningen for forbruk i perioden desember 2021 til og med november 2022, og for perioden desember 2021 til og med september 2022 i veksthusordningen.

Det foreslås at Landbruksdirektoratet får dekket økte utfgifter til administrasjon og IT-utvikling som oppstår i forbindelse med forvaltning over ordningen. En mindre del av bevilgningen kan derfor bli brukt til å dekke administrative kostnader i forbindelse med ordningen.

Det foreslås at bevilgningen for 2022 på kap. 1142, post 75 økes med 376 mill. kroner.

2.8 Klima- og miljødepartementet

Kap. 1420 Miljødirektoratet

Post 74 CO₂-kompensasjonsordning for industrien

CO₂-kompensasjonsordningen for industrien kompenserer særlig konkurranseutsatte, kraft-

intensive bedrifter for økningen i strømprisen som følge av EUs klimakvotesystem. Formålet med ordningen er å motvirke karbonlekkasje ved å opprettholde norske bedrifters konkurransekraft sammenlignet med bedrifter fra tredjeland som ikke står overfor like streng klimapolitikk. Norge har hatt en CO₂-kompensasjonsordning siden 2013. Denne utløp i desember 2020, og var basert på ESAs retningslinjer for perioden 2013–2020.

Regjeringen vil videreføre CO₂-kompensasjonsordningen for industrien og arbeider med å få på plass en ny forskrift for perioden 2021–2030. Den nye forskriften skal ligge innenfor rammeverket oppstilt av ESAs retningslinjer for CO₂-kompensasjon for perioden 2021–2030. Formell notifikasjon, med en beskrivelse av hvordan regjeringen ønsker å innrette CO₂-kompensasjonsordningen for 2021–2030, ble sendt til ESA 19. august 2022. ESA godkjente den norske ordningen 7. september 2022.

Regjeringen har i utgangspunktet ønsket å videreføre CO₂-kompensasjonsordningen mest mulig lik ordningen som varte fra 2013–2020. Dette ville ha innebåret at det ikke gis kompensasjon til produksjon basert på industriens egenkraft. Med henvisning til sine nye retningslinjer har ESA imidlertid opplyst om at avkorting for egenkraft vil kunne utgjøre en ulovlig forskjellsbehandling mellom bedrifter med og uten egenkraft.

ESA har ikke utelukket at egenkraft vil kunne holdes utenfor den norske kompensasjonsordningen, men opplyser at lovligheten er så tvilsom at ESA vil måtte gjennomføre en formell undersøkelse av spørsmålet før de kan konkludere endelig. En formell undersøkelse vil kunne ta 18 måneder eller mer. Det er det ikke tid til dersom støtte for støtteåret 2021 skal kunne utbetales. ESAs retningslinjer for CO₂-kompensasjon krever at støtteutbetalinger for et gitt år må skje i det samme eller det påfølgende året. Samtidig måtte ny norsk ordning godkjennes av ESA før denne kan tre i kraft og utbetalinger kan skje.

For regjeringen har det vært viktigst å sørge for forutsigbarhet for utbetalingen for støtteåret 2021 fremfor å utfordre ESAs nye syn på avkorting av egenkraft. Utbetalingene skjer etter skuddsvis, så kompensasjonen for støtteåret 2021 utbetales i 2022.

Miljødirektoratet har tatt initiativ til en søknadsprosess basert på utkastet til forskrift om CO₂-kompensasjon. Virksomhetene som har rett til å søke om kompensasjon er bedt om å sende inn søknader før CO₂-kompensasjonsforskriften er formelt vedtatt. Direktoratet har i den for-

bindelse tatt forbehold om at Stortingets bevilgning er tilstrekkelig til å dekke de samlede utgiftene til ordningen.

Det er bevilget 2,8 mrd. kroner til CO₂-kompensasjonsordningen i Saldert budsjett 2022. Inkludering av egenkraft anslås å øke utgiftene med om lag 840 mill. kroner i 2022. Kostnadsanslaget er imidlertid usikkert. Over støtteperioden 2021–2030 anslås utgiftene til om lag 18 mrd. kroner, men støtten vil avhenge av nivå på kvotepris og industriproduksjon. Per i dag er det kun Hydro som har støtteberettiget produksjon basert på egenkraft.

Det foreslås at bevilgningen på kap. 1420, post 74 økes med 900 mill. kroner, fra 2 800 mill. kroner til 3 700 mill. kroner.

Kap. 1428 Enova SF

Post 51 (Ny) Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifb. høye strømpriser

Regjeringen foreslår å opprette en midlertidig søknadsbasert energitilskuddsordning administrert av Enova SF (Enova). Formålet med ordningen er å hjelpe strømintensive foretak i en overgangsperiode med å omstille seg i lys av de høye strømprisene. Det overordnede målet for ordningen er å trygge arbeidsplasser og lokal næringsvirksomhet. Tilskuddsordningen skal dekke deler av strømintensive foretaks strømkostnader samtidig som den skal stimulere til investeringer i energisparing og -produksjon. I en utfordrende tid med knapphet på energi og tilhørende høye strømpriser, må vi bruke kraften mer effektivt. Det gjelder også for næringslivet, som har potensial til å bruke energi mer effektivt både i bygg og i produksjonsprosesser.

Regjeringen legger opp til at den samlede rammen for ordningen skal være på 2,8 mrd. kroner. Regjeringen foreslår at det bevilges 1,6 mrd. kroner til tilskuddsordningen i 2022, samt at det gis en tilsagnsfullmakt på inntil 1,2 mrd. kroner. Regjeringen vil komme tilbake med forslag til bevilgning i 2023 i statsbudsjettet for neste år. Ordningen er rammestyrkt og tilskudd til foretak vil kunne bli avkortet i henhold til disponibel bevilgningsramme.

Avgrensning av ordningen

Regjeringen foreslår at ordningen avgrenses til foretak med minst 3 pst. strømintensitet i første halvår 2022, målt som faktiske strømkostnader (strømforbruk og nettleie, eksklusive merverdi-

avgift) som andel av omsetningen i samme periode. Med omsetning menes inntekter fra salg av varer og tjenester, som inngår i foretakets ordinære resultat (eksklusive skatter og avgifter direkte knyttet til salget).

Regjeringen foreslår at foretakets støtteberettigede strømforbruk må skje i et strømprisområde hvor gjennomsnittlig spotpris per kWt for månedene juli til september 2022 er minst doblet fra samme periode året før.

Regjeringen foreslår at foretak må innfri følgende grunnleggende kriterier for å omfattes av tilskuddsordningen:

- Foretak med registreringsplikt etter foretaksregisterloven § 2-1 må være registrert i Foretaksregisteret. Enkeltpersonforetak som ikke er registrert i Foretaksregisteret må være registrert i Enhetsregisteret. Foretaket må være registrert senest 31. desember 2021.
- Foretaket må bedrive lovlig aktivitet, dvs. ha de tillatelser, godkjenninger eller bevillinger som kreves for driften.
- Foretaket må være skattepliktig til Norge for hele eller deler av sin virksomhet. Det gjøres unntak fra dette vilkåret for ideelle organisasjoner med en omsetning på minst 50 000 kroner.
- Foretaket kan ikke ha utestående krav fra det offentlige om innbetaling av skatter, avgifter og lignende.
- Foretaket kan ikke være under konkursbehandling eller avvikling.

Regjeringen foreslår at følgende foretak ikke skal omfattes av tilskuddsordningen:

- Foretak som er skattepliktige etter petroleums-skatteloven § 5.
- Kraftintensiv virksomhet, definert som foretak med et årlig strømforbruk på over 100 GWt.
- Foretak som utøver aktiviteter innenfor næringshovedgruppe 35.1 Produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet i Norsk standard for næringsgruppering (SN2007).
- Boligselskap (borettslag, boligsameier, boligaksjeselskap eller tilsvarende) som er støtteberettiget under strøpstøtteordningen for husholdninger og boligselskap.
- Foretak som er støtteberettiget under strøpstøtteordningen for jordbruksforetak, veksthus og vanningslag eller strøpstøtteordningen til frivillige lag og organisasjoner.

Regjeringen foreslår at foretak som benytter seg av fjernvarme i sin virksomhet også skal omfattes av ordningen, og hvor tilsvarende inngangskriterium mht. strømintensitet og beregningsmodell

for tilskudd vil legges til grunn. Regjeringen vil avklare detaljer knyttet til fjernvarme i forskriften som ordningen vil hjemles i.

Regjeringen foreslår at foretak som mottar tilskudd under ordningen, ikke skal kunne utbetale utbytte eller tilsvarende i 2023. Dersom tilskuddsmottakere utbetaler utbytte eller tilsvarende i 2023, vil utbetalt tilskudd kreves tilbakebetalt.

Foretak som har mottatt tilskudd som følge av høye strømkostnader for samme periode gjennom andre ordninger, eksempelvis gjennom kommunale ordninger, vil kunne få avkortet sine tilskudd under energitilskuddsordningen dersom dette er nødvendig av statsstøtterettslige grunner.

Regjeringen legger til grunn at tilskudd gjennom ordningen skal komme sluttbruker av strømmen til gode, eksempelvis leietakere.

Det vil kunne være aktuelt å sette ytterligere vilkår for avgrensning av ordningen i forbindelse med utarbeidelse av forskrift som hjemmel for ordningen, jf. under. Her vil også de ovennevnte kriteriene klargjøres.

Ordningens innretning

Regjeringen foreslår at alle foretak som oppfyller vilkårene for ordningen skal kunne søke om tilskudd fra ordningen. I tillegg til kriteriene nevnt over må bedrifter gjennomføre energikartlegging for å kvalifisere til tilskudd, se utdypende omtale under om energikartlegging. Tilskuddsperioden for ordningen foreslås å være fra 1. oktober til 31. desember 2022.

Regjeringen foreslår at tilskudd gjennom ordningen skal beregnes ved en tilskuddsmodell med to støtteintrinn. I støtteintrinn 1 inngår kun strømvhengig tilskudd. I støtteintrinn 2 inngår både strømvhengig tilskudd og investeringstilskudd for energitiltak. Foretak som gjennomfører energikartlegging, kan motta tilskudd på støtteintrinn 1. Dersom foretaket også gjennomfører energitiltak etter gitte kriterier vil tilskuddet øke og tildeles etter støtteintrinn 2.

Regjeringen foreslår at den strømvhengige komponenten av tilskuddet beregnes – for begge støtteintrinn – gjennom at differansen mellom gjennomsnittlig strømpris per kWt eksklusive merverdiavgift¹ som foretaket har betalt, og en terskelverdi på strømprisen på 70 øre/kWt, multipliseres med en støttefaktor og deretter med foretakets strømforbruk i antall kWt. Produktet utgjør beregnet strømvhengig tilskudd. Regjeringen foreslår at støttefaktoren for støtteintrinn 1 og 2

settes til inntil hhv. 25 pst. og 45 pst. Den strømvhengige komponenten av tilskuddet utbetales kort tid etter tilsagn er gitt.

For å motta støtte etter støtteintrinn 2 må foretaket søke om og forplikte seg til gjennomføring av energitiltak. Regjeringen foreslår at foretak kan få dekket inntil 50 pst. av investeringskostnaden for forhåndsdefinerte tiltak. Det vil fremgå av nettsider for ordningen hvilke tiltak som omfattes. Det forutsettes at foretak tar utgangspunkt i tiltakene som er avdekket gjennom energikartleggingen når de velger, og søker om, tiltak.

Samlet tak for tilskudd til et enkelt foretak/konsern settes til 5 mill. kroner, i tråd med det statsstøtterettslige hjemmelsgrunnlaget for ordningen. Den strømvhengige komponenten i tilskuddet kan maksimalt utgjøre 3,5 mill. kroner per foretak/konsern. Av dette følger det at et foretak eller konsern som mottar tilskudd under støtteintrinn 2 maksimalt kan motta 5 mill. kroner, hvorav strømvstøttekomponenten maksimalt kan utgjøre 3,5 mill. kroner. Et foretak eller konsern som mottar tilskudd under støtteintrinn 1 kan motta inntil 3,5 mill. kroner.

Det foreslås at bedrifter må gjennomføre energitiltaket de har fått tilsagn om støtte til i løpet av to år, og må sende sluttrapport til Enova for å få investeringstilskuddet utbetalt. For at et tiltak skal anses som gjennomført kreves det minimum 50 pst. gjennomføringsgrad. Dersom tiltaket ikke er gjennomført betales det ikke ut investeringsstøtte. Dersom dette innebærer at foretaket ikke oppfyller kravet til støttenivå 2 om gjennomføring av energitiltak vil differansen mellom strømvstøttekomponentens nivå 2 og 1 kreves tilbakebetalt.

Det legges opp til én søknadsperiode for ordningens tilskuddsperiode, dvs. at foretak søker én gang for både det strømvhengige tilskuddet og energitiltak, da dette vil innebære mindre ressursbruk for både søker og Enova. Det tas sikte på at ordningen vil åpne for søknader i løpet av november, med søknadsfrist i desember. Alle søknader vil etter søknadsfristens utløp behandles samlet før tilsagn gis og tilskudd utbetales. Regjeringen legger opp til at utbetaling under ordningen vil skje i 2022, dersom søknadsfrist settes til medio desember.

Siden fakturering av strømkostnader for november og desember ikke vil være gjennomført i løpet av søknadsperioden, vil det være nødvendig å bruke estimerte verdier for strømforbruk og strømpris for november og desember som grunnlag for utmåling av tilskudd. Det vil også kunne være behov for en avregning tidlig i 2023 av utbetalt tilskudd opp mot faktisk strømforbruk og

¹ I strømpris inngår ikke nettleie.

strømpris dersom det blir store avvik mellom estimerte og faktiske størrelser. Dette vil Klima- og miljødepartementet fastsette i forskrift.

Regjeringen foreslår at ordningen skal være rammestyrte. Utmålt støtte vil dermed kunne bli avkortet i henhold til disponibel bevilgning. Deresom det ved søknadsfristens utgang viser seg at omsøkt beløp overstiger disponibel ramme iht. budsjettvedtak gjort av Stortinget foreslås det at tilskudd avkortes etter nærmere bestemmelser fastsatt i forskrift gitt i medhold av Stortingets budsjettvedtak etter dialog med partene i arbeidslivet. Regjeringen tar utgangspunkt i at det ved avkortning først og fremst vil være tilskudd gitt til energitiltak som avkortes. Enova vil ved søknadsfristens utløp informere Klima- og miljødepartementet i tilfellet det blir behov for avkortning.

Saksbehandling, kontroll, offentliggjøring av opplysninger, evaluering

Regjeringen foreslår at gjennomføring av en kontroll utført av revisor eller autorisert regnskapsfører settes som vilkår for å motta tilskudd. Det tas sikte på en kontroll etter samme modell som den som ble benyttet i kompensasjonsordningen for næringslivet i forbindelse med koronapandemien.

Vilkåret om kontroll fra revisor/autorisert regnskapsfører vil nærmere defineres i forskrift for ordningen, herunder eventuelle unntak for søknader under et visst støttebeløp. Videre kan det være aktuelt at en andel av søkers kostnader for godkjenning fra revisor/regnskapsfører dekkes under ordningens ramme.

Gitt den forventede søknadsmengden som må håndteres under ordningen vil søknadsbehandlingen måtte være automatisert. Det vil utføres stikkprøvekontroll av en andel av søknadene. Tilskuddsmottaker må sende inn sluttrapport for gjennomførte energitiltak, jf. omtale over.

Opplysninger om gitte tilskudd under ordningen vil gjøres allment tilgjengelig på nettsider for ordningen.

Regjeringen vil evaluere ordningen etter at den er avsluttet, herunder blant annet i hvilken grad formålet med ordningen ble oppnådd.

Om energikartlegging og energitiltak

For at bedrifter skal kunne bruke energi mer effektivt er det en forutsetning å ha god oversikt over energibruken. Energitiltak gir bedrifter god oversikt over tiltak som kan redusere energibehov og effektbehov, samt gi mulighet for lokal energiproduksjon.

Kartleggingen innebærer å samle inn alle tilgjengelige opplysninger om energibruk i produksjon, installasjoner, maskiner og bygninger, samt hvilke energikilder som benyttes. Videre må foretaket kartlegge hvordan kostnader fordeler seg ved å hente inn energipriser som påvirker beregningen av energikostnadene.

Når energibruken er grundig kartlagt, vil det gi oversikt over hvilke energikrevende prosesser det er viktig å forholde seg til. Etter dette etablerer foretaket lister over mulige tiltak som kan bidra til effektivisering og omlegging. Tiltakene i en slik liste bør rangeres etter hvor kostnads-effektive de er, det vil si at tiltak som koster minst å gjennomføre i forhold til energigevinsten kommer øverst. For hvert tiltak på listen bør det inkluderes informasjon om energibærere, kostnad for gjennomføring og energibesparelse i tillegg til informasjon om selve tiltaket. Gjennom en slik oppstilling vil en tiltaksliste inneholde mye nyttig informasjon om hvor det vil være mest effektivt å konsentrere innsatsen og dermed legge grunnlaget for å prioritere energieffektiviseringstiltak som vil ha størst effekt.

Enova vil på sine nettsider tilgjengeliggjøre mer detaljert informasjon og veiledning knyttet til gjennomføring av energikartlegging.

Energitiltakene som foretak kan søke om støtte til inkluderer energistyrings- og målings-systemer, termisk isolering av rør og deler av energisentraler samt ventiler, LED-lys og lysstyring, etterisolering av yttervegger og tak, utskifting av vinduer, ventilasjon, væske/vann- og luft/vann-varmepumper, solceller, trykklufttiltak, energigjenvinning, spillvarme, utskifting av eldre elektriske motorer, pumpe, kompressorer og vifter, pelletskjel, samt varmesentral. Et tiltak som kan være svært relevant for mange foretak er investering i energimålings- og styringssystemer. Erfaring viser at man ved å følge opp energikartlegging med en slik investering kan oppnå opptil 10 pst. besparelse i energibruken sin.

Mer detaljert informasjon om de forhåndsgodkjente tiltakene vil tilgjengeliggjøres på nettsider for ordningen.

Økonomiske og juridiske rammer for ordningen

Regjeringen foreslår at ordningen skal hjemles i forskrift som vedtas med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og som utarbeides i dialog med partene i arbeidslivet. I forskriften vil ovennevnte vilkår nærmere defineres og utdypes og ytterligere detaljer avklares, herunder forholdet mellom foretak og konsern mv. Det kan være

aktuelt å sette nærmere vilkår om avgrensning, innretning mv. av ordningen i forbindelse med utarbeidelse av forskrift.

Regjeringen foreslår å gi Enova et særskilt oppdrag med å administrere ordningen. Oppdraget vil komme i tillegg til Enovas ordinære oppgaver og gå utenfor styringsavtalen med Klima- og miljødepartementet. Regjeringen foreslår å bevilge tilskuddsmidlene til Klima- og energifondet, men over ny post 51 Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifb. høye strømpriser.

Energitilskuddsordningen utformes i tråd med Europakommisjonens midlertidige statsstøttereigningslinjer i forbindelse med krigen i Ukraina og sanksjonen mot Russland og Belarus, og det tas forbehold om godkjenning fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA) rundt innretningen av ordningen. Tilskuddsperioden for ordningen foreslås å være fra 1. oktober til 31. desember 2022. Regjeringen legger opp til at ordningen skal åpne for søknader i november, forutsatt godkjenning fra ESA, med mål om at de første utbetalingene skjer før jul.

Regjeringen foreslår at ordningen skal være rammestyrte. Utmålt støtte vil kunne bli avkortet i henhold til disponibel bevilgning. Dersom det ved søknadsfristens utgang viser seg at omsøkt beløp overstiger disponibel ramme iht. budsjettvedtak fra Stortinget, vil tilskudd til det enkelte foretak avkortes. Enova vil informere departementet i tilfellet det blir behov for avkortning.

Regjeringen foreslår at det bevilges 1,6 mrd. kroner til ordningen i 2022, samt en tilsagnsfullmakt på inntil 1,2 mrd. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Forslag om bevilgning for 2023 vil fremmes i statsbudsjettet for neste år. Enovas kostnader forbundet med utvikling og drift av ordningen vil dekkes innenfor foreslått ramme.

2.9 Forsvarsdepartementet

Kap. 1700 Forsvarsdepartementet

Post 79 (Ny) Militær støtte til Ukraina, kan nyttes under kap. 1720, post 01

Det foreslås å bevilge 2 691 mill. kroner på ny post 79. Bevilgningen foreslås primært nyttet som tilskudd til egnede internasjonale finansieringsmekanismer for militær støtte til Ukraina, hvor den britiskstyrte mekanismen, IFU, som ble benyttet i tråd med bevilgningen vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2022, er den mest aktuelle per nå.

Storbritannia har i mange år bistått Ukraina i oppbygging av landets forsvar og er godt stilt til å

identifisere og prioritere ulike behov. Storbritannia tar videre ansvaret for å bringe materiellet frem til Ukraina. Regjeringen har som intensjon å delta med et norsk bidrag til European Peace Facility (EPF), og vil ta initiativ til en prosess med EU om grunnlag og innretning for et eventuelt norsk bidrag. Disse, i tillegg til mekanismer ledet av USA, har bred kontakt med Ukraina og har vist evne til raskt å bringe støtten frem til landet. Sikkerhetspolitiske hensyn tilsier at Norge bør vurdere støtte gjennom alle de tre mekanismene. Videre vil det være viktig å ha fleksibilitet til å imøtekomme skiftende ukrainske militære behov. I den britiske mekanismen har Norge kontroll på hvordan pengene brukes. Deltakelse i de øvrige mekanismene gir Norge ulik grad av innflytelse på bruken. Dialog med EU indikerer at tredjeland har et betydelig handlingsrom for å utforme rammebetingelsene for nasjonale bidrag. Regjeringen vil utforske dette videre. En sentral forutsetning for donasjonene er at norsk eksportkontrollregelverk blir fulgt.

Støtten skal baseres på ukrainske behov og prioriteringer, og vil f.eks. kunne bestå av våpen og annet militært materiell, trening og utdanning av ukrainsk militært personell, vedlikehold, reparasjon og oppgradering av materiell og etterforsyning av ammunisjon, drivstoff, smøremidler, mat, klær og evakuering av sårede for medisinsk behandling utenfor Ukraina. Hvilken type støtte det er aktuelt for Norge å bidra med, kan imidlertid endre seg som følge av uforutsigbarheten i det ukrainske forsvars situasjon, hvilke donasjoner andre land gir og forsvarsindustriens kapasitet. Regjeringen vurderer derfor også muligheter for militær støtte til Ukraina utenom de internasjonale finansieringsmekanismerne. Det kan derfor være nødvendig å komme tilbake til Stortinget med en justert fordeling av bevilgningen mellom kapitler og poster i nysaldert budsjett for 2022.

For å ivareta fleksibilitet i den løpende anvendelsen av midlene og ta hensyn til den iboende usikkerheten som er i markedet for militært materiell, foreslås det å gi posten stikkordet *kan nyttes under kap. 1720, post 01*, da det er Forsvarets logistikkorganisasjon som forestår slike anskaffelser av militært materiell.

Kap. 1720 Forsvaret

Post 01 Driftsutgifter

Ukraina har et stort behov for å utruste sine militære styrker med nødvendig utstyr og bekledning for vinteren. Vinterutrustning er avgjørende for at

de ukrainske soldatene skal kunne operere og forsvare seg gjennom høsten og vinteren, men mye av dette materiellet gikk tapt i krigens første måneder. Behovet for å bistå Ukraina med vinterutrustning til soldatene er derfor akutt, og mange vestlige land arbeider med å bistå. Landene som støtter Ukraina bidrar i en koordinert innsats med å anskaffe varmeisolerende klær og annet materiell som beskytter soldatene mot kuldepåvirkning som eksempelvis telt og primuser. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 250 mill. kroner til innkjøp av vinterbekledning og -utrustning til ukrainske soldater.

Regjeringen foreslår videre å øke bevilgningen på posten med 55 mill. kroner for å dekke merutgifter knyttet til klargjøring og transport av materiell som allerede er donert til Ukraina, herunder nødvendig opplæring av ukrainsk personell i bruk og vedlikehold av donert materiell.

Samlet foreslår regjeringen at bevilgningen på posten økes med 305 mill. kroner.

Kap. 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1760, post 45

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 4 mill. kroner for å dekke Forsvarsmateriells merutgifter knyttet til klargjøring av donasjoner til Ukraina.

Andre saker

Fullmakt til å foreta donasjoner av militært materiell fra Forsvaret

Norge har donert betydelige mengder militært materiell for å støtte Ukraina i deres forsvarskamp. Donasjonene er betydelige i verdi og omfang, og har visst seg å være til stor militær nytte for det ukrainske forsvaret. For Norges del er donasjonene av militært materiell som hittil er gjort, i det store og hele materiell som allerede er utfaset, eller som er i ferd med å fases ut fra Forsvarets arsenaler. Donasjonene har dermed i liten grad påvirket Forsvarets operative evne eller nasjonal beredskap.

Krigens gang i Ukraina og behovet til det ukrainske forsvaret kan imidlertid endre seg fort og er i sin natur uforutsigbart. Videre er det beheftet med stor usikkerhet hvilket materiell forsvarsindustrien kan produsere, og hvor hurtig dette materiellet kan overføres til Ukraina. Det er også vanskelig å forutsi hvilke donasjoner som vil

komme fra andre nasjoner, og når disse kan skje. Det kan påvirke hvilke donasjoner det er aktuelt at Norge kan bidra med.

Skulle situasjonen på ukrainsk side forverres, eller det skulle oppstå kritisk mangel på enkelte typer materiell, kan det være aktuelt at Norge og andre land raskt donerer materiell fra operative strukturer eller nasjonale beredskapsbeholdninger som man normalt ikke ville donert. Dette kan for eksempel være aktuelt i tilfeller hvor norske beholdninger er nødvendige for å komplettere en større flernasjonalt donasjon av et militært system, og hvor den norske beholdningen er avgjørende for at systemet som helhet skal kunne gi ønsket militær effekt. Slike donasjoner kan medføre en forminskning av forsvarsmakten og nasjonal beredskap, i alle fall i en tidsperiode, inntil materiellet er gjenanskaffet. I slike situasjoner kan det være behov for å fatte raske avgjørelser, og behovet for hemmelighold vil av sikkerhetsmessige grunner også være stort.

På bakgrunn av ovennevnte ber regjeringen om Stortingets samtykke til at Forsvarsdepartementet kan donere militært materiell fra Forsvaret dersom det anses særlig viktig for å bidra til Ukrainas forsvarskamp, jf. forslag til romertallsvedtak.

Norge er selv en nabostat til Russland og har vesentlige nasjonale interesser i nordområdene og knyttet til å vokte og trygge NATOs nordflanke. Regjeringen vil derfor legge til grunn en restriktiv linje når det gjelder eventuelle donasjoner som i mer enn liten grad kan føre til svekkelser i nasjonal beredskap eller forsvarsevne.

Dersom fullmakten benyttes, vil regjeringen konsultere Stortinget på hensiktsmessig måte.

2.10 Olje- og energidepartementet

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømavgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningsmessige konsekvenser av forlengelse av strømstønsordningen for 2022, ble sist fremmet i Prop. 77 S (2021–2022) og behandlet av Stortinget 8. april 2022, jf. Innst. 251 S (2021–2022). Gjennom Stortingets behandling ble stønsgraden i strømstøtteordningen for husholdningene økt fra 80 til 90 pst. for strømforbruk i oktober, november og desember 2022.

Regjeringen foreslår i Prop. 144 L (2021–2022) om *Endringer i midlertidig lov om stønad til hus-*

holdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (økt stønadsgrad) at stønadsgraden økes fra 80 til 90 pst. for strømforbruk også for september 2022.

Forslag til endring i strømstønadsloven med virkning for september 2022 vil innebære en økning av utgiftene til stønadsordningen i statsbudsjettet for 2022. Det anslås at denne endringen vil øke utgiftene under ordningen med om lag 400 mill. kroner. Videre medfører økte prisforutsetninger behov for å øke bevilgningen. Utviklingen i strømprisen har vært betydelig høyere enn forventet da stønadsordningen sist ble justert, jf. Prop. 77 S (2021–2022). Gjeldende bevilgning på posten er om lag 16,9 mrd. kroner. Reguleringsmyndigheten for energi har per august 2022 utbetalt om lag 15,5 mrd. kroner i strømstønad.

Av hensyn til konsistens med tallstørrelser som vil foreslås i statsbudsjettet for 2023, er det for bevilgningsforslaget i denne proposisjonen benyttet terminpriser fra 1. august 2022. Anslått bevilgningsbehov for strømstønadsordningen for husholdninger og borettslag i 2022 er som følge av dette oppjustert til 34,8 mrd. kroner i 2022.

Dette inkluderer stønadsgrad på 90 pst. for september 2022. Regjeringen vil komme tilbake med oppdaterte anslag i forbindelse med nysalderingen for statsbudsjettet for 2022.

Det foreslås å øke bevilgningen med om lag 17,9 mrd. kroner. Det understrekes at anslaget for bevilgningen er usikkert.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Forsvarsdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Forsvarsdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Forsvarsdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med krigen i Ukraina og ekstraordinære strømutfgifter mv.)

I

I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
140		Utenriksdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	5 000 000
		fra kr 97 183 000 til kr 102 183 000	
159		Regionbevilgninger:	
(NY)	73	Ukraina og naboland, <i>kan overføres</i> , bevilges med	3 995 000 000
315		Frivillighetsformål:	
	61	Midlertidig tilskuddsordning for frivillige organisasjoner som følge av ekstraordinære strømpriser, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	70 000 000
		fra kr 480 000 000 til kr 550 000 000	
732		Regionale helseforetak:	
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	16 000 000
		fra kr 4 249 675 000 til kr 4 265 675 000	
880		Den norske kirke:	
(NY)	60	Midlertidig tilskuddsordning til kirkelige fellestråd, bevilges med	30 000 000
1142		Landbruksdirektoratet:	
	75	Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	376 000 000
		fra kr 500 000 000 til kr 876 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
1420		Miljødirektoratet:	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien, forhøyes med fra kr 2 800 000 000 til kr 3 700 000 000	900 000 000
1428		Enova SF:	
(NY)	51	Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifb. høye strømpriser, bevilges med.....	1 600 000 000
1700		Forsvarsdepartementet:	
(NY)	79	Militær støtte til Ukraina, <i>kan nyttes under kap. 1720, post 01</i> , bevilges med	2 691 000 000
1720		Forsvaret:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med..... fra kr 34 869 621 000 til kr 35 174 621 000	305 000 000
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i> , forhøyes med fra kr 2 010 886 000 til kr 2 014 886 000	4 000 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat:	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 16 885 000 000 til kr 34 800 000 000	17 915 000 000
2460		Eksportfinansiering Norge:	
(NY)	26	Forvaltning av midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser, bevilges med	5 000 000
(NY)	27	Forvaltning av garantiordningen for luftfarten, bevilges med.....	10 000 000
(NY)	56	Tapsavsetning for midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser, bevilges med.....	200 000 000
2755		Helsetjenester i kommunene mv.:	
	70	Allmennlegehjelp, forhøyes med fra kr 7 199 050 000 til kr 7 200 250 000	1 200 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5460		Eksportfinansiering Norge:	
(NY)	78	Inntekter fra midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser, bevilges med.....	1 000 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 1 200 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2023 til kommuner.
2. inntil 300 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2023 til fylkeskommuner.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Vaksiner mv.	
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	91,8 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2022 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men som ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Beløp
1428		Enova SF	
	51	Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifb. høye strømpriser	1 200 mill. kroner

V

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 kan gi Eksportfinansiering Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier under midlertidig lånegarantiordning i forbindelse med høye strømpriser, innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 1 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å foreta donasjoner av militært materiell fra Forsvaret

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet, i tråd med omtalen i proposisjonen, kan foreta donasjoner av militært materiell fra Forsvaret dersom det på grunn av utviklingen i krigen i Ukraina anses særlig viktig for å bidra til Ukrainas forsvarskamp. Fullmakten er gyldig til og med 31. desember 2023 og er beløpsmessig begrenset med inntil 3 mrd. kroner.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 09/2022

